

Odkrivanje in pregon gospodarske kriminalitete – od prioritete do margine?

dr. Jože Kozina

vrhovni državni tožilec

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

joze.kozina@dt-rs.si

1) *Pojem gospodarske „beloovratniške“ kriminalitete v njenem dejanskem pomenu in ambivalenten odnos družbe do njenih modalitet v slovenskem miljeju.*

2) *Poglavitni razlogi za neučinkovito odkrivanje, preiskovanje, pregon in sojenje storilcem gospodarske kriminalitete.*

3) *Predlogi za izboljšanje zatečenega stanja.*

Nabor nekaterih nosilnih kaznivih dejanj s področja kriminalitete „belih ovratnikov“:

- 1) Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240. členu KZ-1 – „menedžerski delikt“ (premoženje gospodarskega subjekta)*
- 2) Poslovna goljufija po 228. členu KZ-1 (premoženje poslovnih partnerjev)*
- 3) Davčna zatajitev po 249. členu KZ-1 (proračunska sredstva države)*

4) *Obremenjevanje in uničevanje okolja po 332. členu KZ-1 (okolje)*

5) *Kršitev temeljnih pravic delavcev po 196. členu KZ-1 (eksistenca in dostojanstvo delavca)*

6) *Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti po 230. členu KZ-1 (premoženje banke)*

7) *Dajanje podkupnine po 262. členu KZ-1 (npr. posli gospodarskih subjektov z državo po principu vrtljivih vrat „revolving door“)*

8) *Goljufija na škodo Evropske unije po 229. členu KZ-1 (proračunska sredstva EU);*

9) *Zloraba trga finančnih instrumentov po 239. členu KZ-1 (zaupanje v delovanje trga finančnih instrumentov)*

10) *Pranje denarja po 245. členu KZ-1 (prikrivanje in „legalizacija“ nezakonito pridobljenega, tako imenovanega „umazanega“ denarja oziroma drugih pojavnih oblik premoženja)*

Kaznivo dejanje zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti iz 240.člena KZ-1 in z njim varovana kazensko pravna dobrina v smislu premoženjskega substrata gospodarskega subjekta kot protiutež oziroma varovalka pred vedno bolj naraščajočim zahtevam neoliberalne ideologije po zagotavljanju absolutno svobodne gospodarske pobude kot najpomembnejše vrednote prostega trga in tudi predpogoja za prosperiteto in blagostanje človeške družbe kot celote.

Vplivni dejavniki neučinkovitega odkrivanja,
preiskovanja, pregona in sojenja storilcem
gospodarske kriminalitete:

- odsotnost žrtve v klasičnem pomenu besede;
- od storitve kaznivega dejanja do odkritja njegovega storilca preteče lahko tudi več let;
- premalo usklajeno delovanje policije in državnega tožilstva v predkazenskem postopku;
- „koeficient obračanja gospodarsko kazenskih zadev“ na državnem tožilstvu pred preiskavo;
- „koeficient obračanja gospodarsko kazenskih zadev na sodišču“ v fazi sodne preiskave;

-
- „koeficient obračanja gospodarsko kazenskih zadev na sodišču“ v fazi sojenja;
 - nerazumno ohranjanje preživele strategije, da lahko „vsi delajo vse“ ter s tem povezanega zavračanja nujne potrebe po specializaciji;
 - nerazumno ohranjanje ustaljenih oblik dopolnilnega izobraževanja, ki kot tako že v samem izhodišču ne zagotavlja prepotrebni znanj s področja bilančnega, davčnega, korporacijskega, prevzemnega, kibernetkega in okoljskega prava;
 - odsotnost samokritične refleksije kot predpogoja za pristop k nujno potrebnim spremembam.

Predlogi za spremembo zatečenega stanja:

- prepoznati dejansko družbeno nevarnost gospodarske kriminalitete;
- zavrniti tezo, da je dosedanje spoprijemanje z njo zadovoljivo in povsem v okviru mogočega;
- odstraniti preprogo pod katero se je skozi desetletja pometlo niz zgrešenih pristopov ter s tem povezanih napak in problemov pri spoprijemanju s to družbeno deviantnostjo;
- ustvariti pogoje za dejansko in ne zgolj navidezno specializacijo kadrovskih resursov in njihovo s tem povezano stimulacijo.

*Današnjih problemov ne moremo rešiti z enakim
načinom razmišljanja, ki je te probleme povzročil.*

(ALBERT EINSTEIN)